

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринков 10, 1-й пов.
Конто пошт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Нач. Редактор приймач
від 10—11 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4 20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Фрэнці
Голландії, Бельгії 20 фр., Нім.
Італії 750 зл., Німеччині 750
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл. Заїня-
тися 1 зл.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

На допомогу голодному селу!

Громадяне!

Три роки минає від тієї хвилі, як знад Дніпра і Дону линули благальні слова, неслися зойки і стони сповитих розпучкою наших братів. Три роки минає, як нечувана голодова катастрофа збирала багате живнво смерти на широких степах України.

І вийшов світ почув важкий стогін бездольних, битих сумнівами і лютим горем людей і в благородному пориві поспішив з допомогою старцям, матерям і дітям. І ми, їх рідні брати, діти одної Матері, хоч самі в нужді і поневірі, віднімали собі від уст, щоб облекшити нелюдські страждання, щоби у весь ріст стати перед маестатом Нації і Людськості.

Тоді продовжувалася у нас ще доба руїни. Серед невимовно важких умовин старалися ми надлюдськими зусиллями усувати попелища, піднімати ся з упадку. Та не думали ми, що перед нами ще більше, важче і глибше горе, що і ми витягатимем благаючи руки і проситимем порятунку. Вигло, що лиха доля не пощадила ні одного закутка землі української.

Іде весна. І як стогнала в р. 1922 українська земля над Дніпром і Доном, так сьогодні стогне вона важким стоном над Дністром, Прутом, Сяном, Бугом і Стоходом.

Світова війна знищила цілі полоси західно-української національної території. Гарматні стрільня, рови і окопи переорали родючі поля і повернули значні простори землі в покалічені неужитки. Пожарища, воєнне руйніництво, стовпища озброєних людей з усіх кінців світа, епідемо великої світової війни: війна польсько-українська і польсько-більшовицька, — ось що змело з лиця землі біля мільона будинків українського селянства. Диваголись зі стану руїни власними зусиллями, без ніякої допомоги, те селянство.

С К О Н Ф І С К О В А Н О

дозбулося останків матеріальних засобів і перед обличчям стихійної катастрофи найшлося безрадне, безпомічне і беззахистне.

Українське селянство в Сх. Галичині, на Волині, Холмщині, Підляшшу і Поліссю — це у 80 проц. дрібні, малоземельні власники карловатих, війною зруйнованих господарств, це незаможна робітна маса, що в перецисленій країні дусить в собі понад два мільйони рільної, позбавленої заснов існування селянської бідноти. В упорядкованих передвоєнних відносинах ця біднота тягнула до міст в пошукуванні за зарібком, тьовила фаланги сезонної еміграції до Прусії (з Галичини), або шукала пристановища, зарібтку і прожитку на широких степах Наддніпрянщини (з Волині). Сьогодні та величезна армія рільних робітників, стиснена в нових кордонах, в країні без промислу, виставлена на надмірний вицис латифундаторів, без свободи рухів, полонена одчасем, стоїть на краю впропасти.

С К О Н Ф І С К О В А Н О

Bei

ті постійні лиха, що від десяти літ крок за кроком спричиняють господарську, а тим самим і культурну, фізичну та моральну дегенерацію українського села, набрали катастрофічно відомого ступенювання через нечуваний від десятків літ недорід 1924 р.

А все те зложилось на те, що більшість сіл від місцевих не бачить хліба, що село потопас в безпросвітній нужді, що журба, одчай і голод окутують його смертельним покровом. Знищення осінніх засівів теплою зимою і мишвою, знищило й надію на чудодійну, творчу, засклеплюючу рани, оздоровлюючу силу весняного сонця та зломило напругу селянської відпорності і вичерпаності.

Йде весна. Відкрите лоно землі дожидає насіння, а голодне село поживи. Немає ні одного, ні другого. Державна кредитова допомога є і одностороння, і надзвичайно важка, та просто зникаюча супроти розмірів катастрофи. Перед нами дилема: або викресати з себе останки моральних і матеріальних засобів для порятунку села, або опустити бездіяльно руки і безповоротно скохуватися в пропасть.

Громадяне! Брати! Ми є живий народ, що хоче жити, розвиватися, розквітати, що леліє горді думи про соняшне Завтра. Хоч довго нас недоля жерла, хоч і тепер ваготить над нами страшна змора заглади, то чи не виповімо боротьби лиху? Не кластися живцем в домовину, але боротися зі супротивностями долі, ось до чого кличемо вас. Допоможемо голодному селу, поможемо йому в добутті сівного збіжжя, розвіємо примару голоду, розяснім смутком і горем «повиті обличчя, загладьмо глибокі борозди на похмурих чолах, відродім віру в життя, відбудуємо село, — великі селянські маси, — основу нашої нації!

В добі великого лихоліття відзиваємося до всіх синів **С К О Н -**

МУЗИЧНЕ ТОВ. ім. МИКОЛИ ЛИСЕНКА у ЛЬВОВІ

Дня 2. квітня 1925 р. о 8. годині вечером

Сала Муа. Т-ва ім. М. Лисенка, Шашкевича 5

:: СОНАТОВИЙ ВЕЧІР ::

ЕВГЕН ПЕРФЕЦЬКИЙ скрипак. ТАРАС ШУХЕВИЧ піаніст.

Бідати по 4, 3 і 2 зол. в Кенігсберзі ім. Штеффена, Ринбк 10 — а в день концэрту дочером при касі.

ФІСЬКОВАНО) тут — в Галичині, на Волині, Холмщині, Підляшшу і Полісію, і там — за Збручем на широких степах, над Дніпром і Доном, і за Карпатами над Тисою і Ужом, відзиваємося до наших братів у вільній землі Вашингтона — в Зєднєних Державах, кличемо до земляків в Канаді, Бразилії й Аргентині і стукаємо всюди, де тільки бється українське серце, де проявляється кровний звязок з нашим народом, відзиваємося і кличемо: **ПОМОЖІТЬ ГОЛОДНОМУ, ЗНИЩЕНОМУ, ЗАУЖПОВАНОМУ СЕЛУ. ПОМОЖІТЬ СОБІ!**

Голодне село, що вносило на своїх плечах безмір горя і лиха; що перенесло безмірні страждання; що в найтяжчій хвилині життя наші проявило стільки відпорності й героїства; що нас напоїло своїми radoшaми і смутками, що нас всіх вигодувало, — те село, що зберігає в собі як клейнод всі найкращі можливості, — нині страждає, горює і витягає до нас руки.

Чи будемо глухі й закам'єнілі на ті страждання? Чи будемо байдужі до справ села? Чи відкинемо простягнені руки? Чи заперечимо нашу всенародню єдність? Чи видамо засуд смерті на нас самих?

Відповідно на всі ці питання буде наша щедра, всенародня допомога голодному селу.

У Львові, 25. березня 1925.

Кравчий Комітет допомоги „Голодному Селу“:

Д-р Баран Степан, Баранова Бьянка,
ред. Баринский Александр, д-р Бар-
винский Александр, д-р Бачинский Гая-
рий, д-р Бележницкий Иван, Белецкий
Мария, д-р Беляк Степан, д-р Бележниц-
кий Иван, Бележницкая Татьяна, д-р Бодю-
ров Лазарь, д-р Бонно Теодор, Венгер
Лазло, о. Винницкий Иван, Винковский
Ярослав, о. Волкаровский Тит, д-р Во-
силько Кость, д-р Волошин Михайло, д-р
Гарматий Андрей, д-р Галуцкий
Михаил, Галуцкий Михайло, Гамжи-
кевич Роман, д-р Гасанов Антін, д-р
Гарматий Гриць, Герасимович Силивестр,
сен. о. Герганинский Дамян, о. Гринь
Григорий, о. Гринь Юстин, д-р Гайкович
Альфред, Голяк Теодор, д-р Горбаче-
вский Антін, о. Горосецкий Степан,
д-р Грима Михайло, Громицкий
Сидір, Готарский Иван, Греск Ва-
сил, д-р Даниль Евгений, Демченко
Володимир, д-р Дяховский Степан,
д-р Долынский Мезіон, о. Дорозий-
ский Михайло, д-р Загайченко Володимир, о.
Зелеский Ізидор, Захлянский Николай,
д-р Зверковский Ярослав, Зубук Роман,
о. Івчук Іван, д-р Ідмачий Михайло,
Кабаровская Северина, д-р Калитов-
ский Єронім, сенатор Керпінский Олек-
сандр, о. Качмаревский Евстахий, Каси-
левська Олена, о. Квіт Юрій, посол Ко-
лосовский Борис, Колтунюк Ярослава,
о. Константиновский Омелья, д-р Король Ми-
халло, д-р Корнуй Теофіл, Кравче-
нко Ульяна, Кузик Сидір, Кузьмин
Михаил, Кузьмин Іван, д-р Кля-
чицкий Лесь, о. Куляцкий Леонтий,
Купчинский Роман, д-р Кудас Роман,
д-р Курочко Іван, Кушнір Михайло,
о. Лада Михайло, д-р Лещицкий Дмит-
ро, Лещицкий Лев, д-р Лещицкий Мико-
ла, Лещицкий Ірвин Володимир, сен. Ле-
чаницька Олена, о. Ляницький Василь,
Ляницький Іван, о. Логанський Йосиф,
о. Логанський Дамян, д-р Луиза Андрей,
Лущий Остап, Мадарушка Елена,
Малыцкая Константина, Малыцкая-Федо-
родова Павлина, д-р Малицкий Олександр

дер. о. Мекелита Петро, о. Метеля Сепарин, сен. Маркован Лев, Митован Иван, о. Мороз Григорий, о. Мисик Василь, о. Мосора Михайло, о. Махмарский Степан, Мудрий Василь, д-р Назаровский Остап, Ногайский Олексіе, Огородний Никола, д-р Ожукский Теофіл, д-р Оленянский Юлій, д-р Олександрій І. рослав, Олещко Олександр, о. Омичевіч Степан, д-р Огиримов Володимир, Павликовский Михайло, Палиш Дмитро, д-р Паньшин Марія, Пашкевич Іван, д-р Пацлавский Віктор, о. Палицкий Андрій, Пеленський Зиновій, о. д-р Пеліх Володимир, пос. Пилигский Савеліо, д-р Пірогий Никола, Попович Омелья, д-р Подвинский Степан, о. Пасичний Олексій, Равлюк Василь, Рысавичий Іван, о. Роздольский Елфакій, Романчук Юліан, д-р Рабак Никола, д-р Рудницький Михайло, о. Рєсан Олександр, о. Селойка Теодор, д-р Савчук Богдан, о. Савоський Володимир Доміт, Савук Юрко, Савич Омелья, д-р Селушка Ярослав, Сенута Петро, Скариб Захар, д-р Сохратий Іван, Ст. Білігский Михайло, о. Стефанович Олександр, Стутинський Марія, Стутинський Михайло, д-р Студийский Кирило, Терлацкий Нестан, Тершакопц Гринь, д-р Трзан Корнеліо, о. Толович Василь, д-р Туркський Іван, д-р Федат Степан, Федюкова Марія, Федорчик Федь, Ференцич Софрон, Фелищук Іван, о. Углиць Волод., о. Хомицкий Кириль, посол Хуцунцій Сергій, о. Цегельский Михайло, Целенко Володимир, Целевич Корнеліо, д-р Цималовский Іван, д-р Чайківський Андрій, Черкаський Олексіе, сен. Черкаський Михайло, Чорний Іван, о. Чоподола Іоан, Шепарович Юліан, Шепаровичеза Іоан, Шережета Носиф, д-р Шинайл Ярослав, д-р Шухвич Никола, д-р Шухвич Степан, д-р Шворонский Володимир, д-р Шворонський Елген, о. д-р Юрай Степан, Яновський Василь, д-р Янович Володимир, о. Ясичинський Кириль.

Red. czat. „Dilo” we Lwowie. Pr. 21715
W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej: Sąd
okręgowy karny, jako Trybunał pracy we
Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury Pań-
stwowej, że treść czasopisma „Dilo” Nr. 64
(10,444) z dnia 22. III. 1925 r. w artykułach
pod tytułami: 1) „Z carstwa kosiwiskoko ka-
czyka” a) między słowami: powiut...; a) Ho-
lowno, b) akcji...; a) tp. powyżni. 2) Z ukra-
lińskiego zytia na czużym” w notatce pod
tytułem „Czechosłowaczyna” od słów: na-
rodu do końca tej notatki, 3) „Nowycki” a)
cała notatka między słowami: zaworuczenia-
ins...; a) Siarystawie, b) tytuł notatki sło-
nej w kolumnie pierwszej na stronie czwar-
tej, c) oraz od słów potribnoju do końca

2) 3) b) c) z § 65 a) u. k., ad 1) występuje
z § 303 u. k., ad 3) a) występuje z § 208 i
303) u. k. umal. dokonanej 21. marca 1924 r.
konfiskacie za usprawiedliwioną i zarząd-
czającą zniaczenia całego nakładu i wydał w
myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpow-
szczania tego pisma drukowanego. Zarząd-
stwo wydało się nakaz odpowiedzialnemu re-
daktorowi tego czasopisma, by orestesie
należące umieścić bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-
nanie tego nakazu pociąga za sobą następ-
stwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17.
grudnia 1862 Dz. p. Nr. 6. ex 1863. z 17.
Zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do
100 Zł. P. Łwów, dnia 23. marca 1925.

Вказівки

для переведення акції допомоги „Голодному селу“.

I.

Красний Комітет допомоги „Голодному селу“ передає справу організації цілої акції підписаному Комітетові Праці під проводом през. Юл. Романчука, сен. Мих. Черкавського, д-ра Дм. Левницького і о. прад. Л. Куницького.

II.

Всенародня збірка на допомогу „Голодному селу“ обіймає в Галичині, на Волині, Холмщині, Підляшші і Поліссю всіх живих членів української нації, в першу чергу по містах під кличем: „Українське місто — українському селу“. Обов'язано до участі у всенародній збірці є також вся інтелігенція і загалі громадяне, що мають систематичні доходи по селах. Ненавіднені катастрофою голоду околиці та заможніші селяне повинні допомагати бідним і нещасливим. Поза цєю територією, а саме на Великій Україні (за винятком голодом навіщених о-олиць) на Закарпатській Україні, в Зєдинєних Державах Півн. Америки, в Канаді, Аргентині і Бразилії до участі в допомозі є покликаний всі живі члени української нації під кличем: „Братів — ратів!“

III.

Для переведення акції допомоги голодному селу негайно заганяються в нашої тіснійшій Батьківщині Повітові і місцеві Комітети; на територіях, названих в другій частині уст. II, зорганізуються окремі комітети, зложєні з українських громадян; на еміграції (в Празі, Берліні, Парижі, Лондоні, Нью-Йорку і т. д.) українські громадяне-емігранти негайно приступлять до організації мішаних комітетів (н. пр. українсько-чеський, українсько-німецький, українсько-французький і т. д.). Ініціатива в покликанні до життя таких комітетів в першу чергу лежить в руках громадян, членів Красного Комітету. Та крім них повинні взяти в свої руки ініціативу цього діла живі люди, головні інтелігенти.

IV.

В дні від 1-го до 30-го квітня ц. р. всі покликані до участі у всенародній збірці громадяне — Українці нашої тіснійшій Батьківщині є обов'язані зложити готівкою або денний заробіток або п'ятиденний дохід. Такий самий заробіток або дохід обов'язані зложити громадяне України поза згаданою в горі територією до кінця травня (має) ц. р. Мішані Комітети у великих європейських і позаєвропейських центрах гедуть кампанію в справі допомоги селу в чужинській пресі, збирають пожертви і негайно пересилають їх до львівської Центрлі.

V.

Означені вгорі пожертви на допомогу голодному селу є готівкові, збіжжєві, в господарському апараті або мануфактурні.

VI.

Жертводавці складають пожертви у всіх Комітетах. Готівкові в плати приймають всі центральні і повітові фінансові інституції. Центральне пожежє: Центральний Кооперативний Банк Львів, Ринок 10 I. (кн. ч. 14000), куди негайно слід направляти всі готівкові в плати, зібрані по повітах. І за кордонами нашої тіснійшій Батьківщини. Збіжжєві пожертви, мануфактурні і в господарському апараті приймають повітові і закордонні комітети, а розпоряджає ними Красний Комітет. Щодо цього останнього Комітету одержать окремі доручення від Красного Комітету. Всі писма слід направляти на адресу: Володимир Целевич, Ринок 10 I. Повітові і закордонні Комітети негайно повідомлять Красний Комітет про своє уконститування на адресу Володимира Целевича.

VII.

Комітет Праці уконституувався, вибираючи: головою през. Юл. Романчука, заступниками голови: сен. Мих. Черкавського, д-ра Дмитра Левницького і о. прад. Леонт. Куницького секретарями: Володимира Целевича і Михайла Струтинського, а касієром д-р Олександра Марітчака.

У Львові, дня 26. березня 1925.

За

Президію Комітету Праці:

Д-р Дмитро Левницький, заст. голови, Володимир Целевич, секретар.

Держава і церква.

Конфлікт французького уряду з церковними властями.

Минає майже два тижні, відколи вся французька і закордонна преса присвячує статті конфліктові, який виринув між представниками найпривілейшого кола французьких католиків і оборонцями республіканської світської влади. Інцидент почався маніфестом архієпископа та кардиналів про „зв. світські закони і про засоби як з ними боротись“. Маніфест був необережно іскрою киненою в середовищі переповненом вибуховим матеріалом і відбився не лише голосним відгомном між стінами французького парламенту, але й на численних публичних вічах, що продовжили дуну власним гомоном.

Маніфест французьких архієпископів та кардиналів піддає в сумнів сам принцип світськості держави і проголошує необхідність впливу релігії на її керму. Маніфест звертається не лише проти теперішньої радикальної французької політики, яку можна поборювати з ріжних політичних причин. Він користується нагодою, щоб зняти старе питання про взаємини церкви та держави. У згаданій декларації читаємо про „несправедливість законодавства, брехливу та фактично неможливу неутральність світського шкільного навчання, про незаконність розводів, острацизм церковних браців, деприванцій атеїзм“ і т. д. На думку французьких архієпископів та кардиналів релігія не лише повинна охоплювати всі форми суспільного життя, але й покритись з метою її розуміння держави. І їм їде, річ ясна, не про яку небудь релігію, яку має накинати уряд чи володар суспільності, а про релігію католицьку, яка є єдиною законною надавати напрям усім проявам політичного та суспільного життя Франції. Існуюча світська влада у ліберальній республіці, яка не признає виняткових привілеїв членам якоїнебудь церкви — є на гаду авторів маніфесту „незаконно захопленою владою, викривленням закону і радше його насильством“.

Маніфест ударив у босний тон. Безпосереднім його наслідком була публична проповідь архієпископа Любова в соборі „Нотр-Дам“, у присутності папського нунція, а який архієпископ зазначив, що

збірний маніфест не має політичного характеру, а є лише наскрізь догматично-церковним документом. Він назвав його „лекцією катехизму“. Папа вважав заважним посередньо зазначити, що не був аніс поінформований про цей маніфест і що не бере за нього відповідальності. Вся республіканська, навіть найбільше поміркована преса, що ставиться критично до теперішнього уряду, признала виступ представників французької Церкви несвоечасним і нетактичним. Що більше: маса віруючих впливових католиків, які є одночасно сильно прив'язані до республіки, зазначила, що архієпископи та кардинали переборщили. Оборона прав церкви та віруючих — одно, а покіт до отагєтї боротьби з існуючим державним ладом в імені захоплення влади під покровом найвищого католицького авторитету — друге. До такої боротьби нинішня церква неабияк а більшість французьких громадян, навіть віруючих католиків, не бажає нічого іншого, як користуватись повною свободою совісті під охороною нинішніх республіканських законів. Найкращим доказом ліберального становища французького уряду до церкви є збереження своєрідних законів в Альпах та Льотарингії. Там задержали конкордат і закон з 1901 про право творення союзів та товариств на торкнувся існуючих там релігійних браців; так само не порушено традиційних прав тамошнього духовенства законом, що рішив про розділ держави та Церкви.

Парламентська дебата на згадану тему мала дуже гострі тони і на обійшлась без бурливих сцен. Лівий ульок, що боронить теперішньої урядової політики, потвердив більшістю голосів навіть трохи вчорашній виступ свого провідника Ерріо. Лишилось загальне враження аповни недовільної маніфесту. Нинішній пересічний французький громадянин знає якою ціною здобув теперішній республіканський свободу. Він знає, що його світські закони стоять на сторожі пошани всіх релігійних пересвідчень, не дозволяючи брати верх одним над іншими. Хто колинебудь відхилив

М. ВОЗНЯК.

15)

Шевченко й княжна Рєпніна.

Він був адержаний у вислові своїх почувань, сливе замкнений, але в його віршах, що він їх сам читав, розгортався перед ним його духовий світ, і вона з пристрасним почуванням длукала цих задуманих і сумних звуків голосу його серця. І тут притрапилося чудо: глибоке невдоволення, що мучило її саму, найшло собі вихід у цім почуванні; їй видавалося, що Шевченко співає про її муки, про її самотність... В його тузі вона пізнавала свою! Настало між Шевченком і княжною відношення, що його характеризувал Гершензон: „Кохання дійсно не було ні в нєй, ні в Шевченка, одначе і почування було, як бачимо, складніше та глибше ніж проста симпатія приятелювання...“ А в тім безпосередньо після події другої половини 1843 і початку 1844 р., княжна Рєпніна сама оповіла про них у повісті, що про неї агазувала в листі до Елізара. Оповідання княжни Рєпної дуже цінне: не вигадуючи, а навпаки фотографічно вірно малюючи дійсність, воно подає багато нових конкретних рис до оповідання княжини в її листі до свого духовника.

Під псевдонімами виступають тут: Шевченко як Березовський, княжна Рєпніна як Віра, дідич Радимов як князь Рєпнін, Глафіра Псьоліна як Софія, Калінін як Музрич, Захрецький як Завербієв. Лугачово в оповіданні не Яготин. До будуччини напевно відгадати, хто криється під Ольгою, кокеткою, що в нїй кохався Шевченко, про що його біографи не знають, і під Язиковим.

Ось оповідання княжни Рєпної в його істотних частинах. „Ясково освічена зала в домі дідича Радимова. На всіх обличчях усмішки, але не всі усмішки щирі, не всі вони виявляють душевне почування... Спостерігаючи не тяжко було би зрозуміти, що усмішка Віри не є ніщо інше, як прикраса світської приличності або заслона, що закриває від докучливих очей тасмицю, коїю вона не хоче вияснити її котрої може ніхто із них не зрозуміти би. Однак коїю вона поведла своїм устам казати німу брехню, не в її власті було примусити до подібної неправди очей вірних і свободних окличників душі, вони різко відрізняються від неабияк безбарвної усмішки. І повні понурого вогню глибокого смутку. Все крутиться, пестро перемішується, мушні з виїмкою декотрих дуже молодих мляво притулені до фортеп'яну, до столів, неначе ноги відмовляють їм піддержувати їх утомлені й нудами підкошені фігури, дівчата сплітаючись руками ходять по залі й гомонять про все з виїмкою того, що їх тасмицю займає, дами гамірно розмовляють із собою й нарешті вичерпавши до сити нудний свій засіб розмови, прикинувшись із позволеною їм свободою мовчазних кавалерів, що шуркаючи й усміхаючись присуваються до групи дам, і розмова знов оживляється. Віра з приличності або може йдучи за тасмином потаємом займається на боці молодою Ольгою, що з нею вона досі не сходилася. Звідки ця переміна? Ольга приїхала з батьками до Радимових і кілька слів, очевидно цілком незамітних, що їх сказала Ольга Вірі, перемінили повну її байдужість до першої в якийсь добрий настрій, а ці слова ось які: „Березовський багато про вас говорив, він вами захоплений!“ Ольга сидить — Віра стоїть і хоча розмова їх жива, одначе погляд Віри перекинувся через голову Ольги блистим луком і зупинився на дверях знаком питання: чи буде він? або не буде? І слух у тасминій агоді з зором старастись пі-

знати в різномодній шумі знайому ходу. — Нарешті він заявляється й голосно „А“ зустріло всміхненого й швидко входячого молодого чоловіка; то був Березовський: — він одному кланяється, другому відповідає поклоном, одному стисне руку, до іншого усміхається. — Віра підходить до нього й він простягає їй руку, як іншим, але коли знову всі сіли на місцях і знову завзялася перерва його приходом розмови, Березовський підійшов до стола, побіг котрого знову сиділа Ольга й до котрого притулилася Віра, та взявши її за обидві руки з глибоким почуванням стиснув їх і сказав їй щось півголосом. Вона подивилася на нього лагідно й сумний погляд її оживився радісним огнем. Почалися танці, в котрих треба було їй узяти участь, і давній гнетучий сум запад в її серце та знову щезав з її очей радість, що загортає на хвилину. Хто не вірить передчуттям? Хто не дослідив у своїм житті цього невідомого, невиясненого суму, що обліває серце кров'ю серед гармідеру веселощів, що стелить перед очима уяви похмуру покривало, котре примушує нас тремтіти без слушних причин, що відшукє в наших очей пекучі слези, які журба торкнулася нас. Цим сумом стиснулося серце Віри, коли вона, крутячись у вальсі, тільки позірно належала до числа тих, котрі веселилися. Скінчилися танці, шафар заявив, що їм на столі. І всі догалим ключем потягнулися до вечері. Знову Вірі довелося сидіти побіч Ольги; в другій боці останньої сіла Березовський: — розмова була весела, дотепна, Березовський говорив і мило й чарівно — він заговорив — і до пізніше нахилився до Ольги й щось їй шепнув. Вона почерпнула й усміхаючись відповіла, що поети привикли говорити приємності, на що Віра глумливо відповіла, що на шість є поети, котрі не починають свого таланту до такої паскудства, лишаячи подібне зайняття самотнім чепурюнам.

(Продовження буде)

*) Радіє Проняк, стор. 181—2.

**1) Там же стор. 182.

атмосферою справді демократичної республіки і користувалися її свобододобудовними законами, цей розуміє вартість суспільного ладу, що бореться проти всіх проявів диктатури, індивідуальної чи збройної, політичного чи релігійного фанатизму.

Невдавна маніфестація французького вишнього духовенства є доказом: які тайні та облічені удари завдає суспільному організмові короткозоря діяльність, що не рахується з домаганнями суспільності та потребами історичного моменту. Навіть найкращі ідеї, такі як обора права релігійної віри, прибирають карикатурну форму, коли їх висувають грубою пукією, без почуття нюансів. Проблему власних держав та церкви не можна вирішити, не беручи на увагу безмежну низку нюансів духового життя. Церква мусить рахуватися з потребою релігійної віри і дати їй якнайширше поле свободи. А одночасно релігія може розвиватися та зростати якнайуспішніше в атмосфері вільній від насильства. Сучасне розуміння завдань церкви та держави таке, що їх вплив належить до двох відокремлених парин життя і що їх гармонійний розвиток можливий лише при забезпеченні так сказати: повної автономності кожної з них зокрема. М. Р.

„Не було, нет і не будет...“

Російський зїзд у Варшаві.

(Від власного кореспондента.)

Варшава 22. березня.

З допису п. Зенкевича ви вже знаєте, що 22. березня мав розпочати свою працю у Варшаві зїзд російських діячів народної освіти. У цей день дійсно відбулося в так званій Російській домі урочисте відкриття зїзду. Не дуже він показався численним, бо якраз з периферії прибуло мало делегатів, зі Львова прибув на зїзд наш правовірний Лемко Гриць Малець („Григорій Семіонович Малець“), урядовець „Общества им. Качковського“, той самий, що свого часу організував „Галицько-руссіє отряди“ для Денікіна. Будучи представником невеличкої ділки кол. Лудикевичівців, він заявив себе делегатом „Галицько-руссіє народу“, і як такий попав навіть до президії зїзду. А проте більшість на зїзді, здається, складала такі варшавські емігранти, які саме й організували зїзд. Це зразу ж відбилося на його характері та на промовах. Балакали на відкритті зїзду настільки про реальну працю в Польщі, одякали про вищу російсько-польську та навіть загально-славянську політику. Союзовий погол Серебренников торкнувся між иншим і питання про те, чому польський закон не визнає за російською меншістю навіть тих прав у царині освіти, які мають меншості українська, білоруська та литовська; але, звичайно, як досвідчений політик, він утримувався від того, щоб поставити всі точки над і. Менше політичні члени зїзду — і якраз наші львівські ренегати — ті точки порозставляли з цілком хуторянською розпорозаністю, отвертістю та стилем. І тоді стало ясним, чому на російський зїзд не прибув ніхто з представників польського уряду, хоч і дуже розпорядники чекали їх. Очевидно Польщі всеж таки передували, в якому незручному становищі вони можуть опинитися, якщо справні підуть „на чистоту“, без заважання в папірочки.

Україні й Грузини, теж запрошені на зїзд як почесні гості, не ухилялись використати цей момент для прилюдного заснування своїх і російських позицій в національних справах. Український представник п. О. Салковський в своїй привітальній промові ясно і недвозначно зазначив, як діяльність України на працю російського зїзду, та перестеріг зїзд від неценних під національними огорожами кроків. Ось вона думка його промови була

В наймах у сусідів.

Хлібоїди яничком у ваги.

Вітоса.

В особистому житті людини, а тим більше в політичному житті громадянина не раз є моменти, коли неминує треба займатися справами, які вже по своїй суті є відрадиною, осоружні, образуючі почуття власної гідності й громадської моралі. А все таки їх неможливо виминути, ними слід займатися, слід перевірювати найбільш осоружні звички, занотувати їх у книзі життя. Інакше ми були би струсами, що косяють голову в пісок, сліпцями, що живуть картинками своєї уяви, а не бачать щоденних і буденних проявів життя.

До таких тем, якими мусимо цікавитися, хоч вони для нас крайньо осоружні, належить між иншим хлібоїдська тема. Сьогодні мусимо звернути увагу на ролі хлібоїдських послів, себто офіційно прозваного „Українського селянського клубу“ в польському союзі.

Займим було би пригадувати всі перипетії, які тих людей винесли на поверхню політичного науму. Фактом є, що вони належать до політичного шумовиння та що мандатами наїздили їх в р. 1922 при використанні неперевірених терористичних засобів тоді ще однопільна „людова“ партія „Пяста“. На території Сх. Галичини керівниками тієї партії й виконавцями її доручень були теперішні патажники „Зайонзек хлопск-ого“ інж. Бриль й інж. Павловські, а кузеню виборчої акції була релакція п'ястівської „Справи людової“ (тепер також орган „Пяста“, бриліаці мають свій власний орган „Справа хлопска“). Займим було би й говорити про ролі хлібоїдів на союзовому терені. Відома вона загальною, як перед рішенням Ради амбасадорів, так і після цієї події. Хлібоїди все і в кожній справі кооперували з польською правницею, вирісши в створених умовах польського союму на яничок у ваги. Єдиний випадок, коли частина хлібоїдів осмілилася відсахнутися від реакційної правниці, це голосування над чзиковими законами для „кресів“. Тоді посли Ільків, попавши в істерію, демонстративно співав „Ще не вмерла“ і „Не пора“. Але минув час хвилювання і хлібоїди знову вернули в обійми Дубановича, Ярошинського

іт „непелічка, але часна компанія“ в яничком ваги, поки постановили про побіду правниці або лівиці. Не значить це, щоби ми привязували надмірну вагу нпр. до тав. польської лівиці, та все таки в деяких ситуаціях важне є те, щоби не побідила правниці. Поминаємо вже те, що хлібоїди постійно голосують за бюджетом, лишачо на боці й їх голосування за конкордатом з Римом, але є справи, які рішення хлібоїдів, а які не можуть бути поиннені мовчанкою.

Саме тепер в комісіях польського союму йде дебата над сільським самоврядуванням і виборчою організацією до громадських рад. Правниці намагається створити таку виборчу організацію до громад, щоби закріпити упривілеєне становище в першу чергу польського, а опісля взагалі реакційно-настрогоного елемента. З тією метою правниці виступає проти рівного права голосування, обстоюючи його плюральність, щоби додатковий голос мали ті, що служили в польському війську, себто ті, що боролися у війні польсько-українській проти зиятань українського народу, а даліше ті, що вміють по польськи читати і писати. Справа рішається поки що в комісіях. Рівність голосування вже впала в комісіях завдяки хлібоїдів, які своїми голосами (блюкуванням) рішають про те, хто матиме більшість в комісіях. А вони постійно лучаться з реакційною правницею.

Бриліаці („Зайонзек хлопскі“), які під фірмою „Пяста“ вибрали хлібоїдів, недавно звернулися до них, запрошуючи їх до спільного блюкування. Годиться зазначити, що бриліаці обстоюють рівність голосування до громадських рад, а навіть їх член (інж. Павловські) є референтом сільського самоврядування. Але хлібоїди забули про добродійства, висвідчені їм Брилем і тов., і на запитання відповіли дослівно так:

„W związku z przeprowadzanymi zmianami odnośnie do udziału komisijnego, względnie stosownie do projektowanych zmian art. 71. regulaminu obrad Sejmu, mam zaszczyt zakomunikować, że Klub nasz mógłby jedynie na terenie parlamentarnym dokonać blokowania się z Klubem ukraińskim. — W przeciwnym razie nie będzie mimo rozmaitych przedstawień ze strony grup lewicowych zmieniać dotychczasowego stanowiska.“

Komunikat ten wydaje się ze względu na naciski w tej sprawie, wywierane przez rozmaite stronnictwa sejmowe, albowiem w danym wypadku Klub nasz stanowi pod tym

wpisaniem o przekształceniu istniejącego Komitetu — Prezydium klubu ukraińskiego Klubu Kł. Polak.

Таким чином хлібоїди, аніжкому добре, що український союмовий Клуб під ніякими умовами не може понижувати своєї гідності і політичної чистоти зв'язками з Ільковим і тов., шукає тільки яккруті, щоби лишитися в наймах у правниці. Як показується Ільків, неспішим є факт, що хлібоїдський клуб становить про перевагу більшості в союзових комісіях, що він зберігає своє до теперішнього становище, себто йде на мотузку дубадеків і п'ястівців (з останньою часі Ільків заліняється до 4-членного клубу Матахеліча, що носить назву „католицько-людового“), фактом є тим самим, що всі антидемократичні, а з правниці й антиукраїнські постанови й ухвали польського союму є ділом хлібоїдів.

Болячки комуністичної партії України.

В московських „Известиях“ з 11. III. знаходимо цікавий допис з України в деяких підсумках і висновках „чистки“ організації комуністичної партії на Україні.

Цифрові дані тої „чистки“ такі: На Донецькій на 2554 провіреніх членів партії, виключено з партії 44 при., а покарано 16 при.; на Одеській провірено 5201 членів, з них виключено 31 при., покарано 10 при.; на Катеринославщині провірено 2593, виключено 109 при., покарано 127 при.; на Київщині провірено 5335, виключено 95 при.; покарано 27 при.; на Полтавщині провірено 1912, виключено 73 при., покарано 38 при.

Огке найбільш „засміченою“ організацією показалася організація на Полтавщині, де виключені з покаранням творять мало не половину (45:3 при.) всіх провіреніх членів партії. Видно, що на козацькій Полтавщині, губернії чисто хліборобській, де майже нема фабричного промислу, комунізм дуже слабо прищеплюється, а ті нечисленні одиличі, що записалися до комуністичної партії, не представляють великої вартості з погляду комуністичного катехизму. Але навіть такий промисловий губернії, як Катеринославська, справа не багато краще стоїть, або, можна сказати, навіть гірше, бо тут маємо найвищий процент виключених з партії (10:9), огке цілком „негодяшого елемента“, при поважнім також проценті покараних (12:7). Зле стоїть „моральність“ партійна і на Київщині.

По „класовим ознакам“ виключені діляться так: в Одеській організації на 160 виключених приходяться: селян 10, робітників 27, службовців 83, інтелігентів 35. В Катеринославській організації на 283 виключених приходяться: селян 63, робітників 84 і службовців та інтелігентів 136. У Київській організації 75 при. всіх виключених також паде на службовців і інтелігентів.

Більшість виключених, — пише кореспондент, — це відірвані від партії і маси, неспійкі, пасивні кар'єровці, зловживачі своїм положенням, міщани“. Менше є виключених за інтригантство, зате значне число виключених за некоммуністичні та неетичні вчинки. „Виключались цілком безнадійні, котрих ніякими заходами не можна направити“, а тих, про яких є ще надія, що поправляться, карано: у відповідальній роботі, зі школи, призначенням на „низшу“ (чорну) роботу і т. п.

Найбільшою болячкою партійної організації, яку викрила „чистка“, це „попівча політична безграмотність“ (60 до 70 при. провіреніх!), неграмотність у всіх шарах, починаючи з райкомів і скінчуючи

БАЧЕВСЬКОГО

ДЕСТИЛЯТИ:

АЛЯШ

BERNARDINE

CHARTREUSE

JOHN BULL

ЖИТНА КМІНКОВА

1663

1-1

така: „До останніх часів російська суспільність боролася з українством. Давно пора вже залишити цей хибний шлях. Праціййте, панове, для своєї невеликої меншості в Польщі. До такої праці ми можемо ставитися лише добродичливо, але не зазіхайте на чуже, поставтеся з осудом до тих, хто виявляє русифікаційні змагання. Так учили вас найшляхотніші ваші проводарі, і вам слід йти за ними, коли ви хочете творити нове життя“.

Слідуючий за д. Салковським промовець, щоби відповідаючи йому, в цинічною отвертістю заявив: „В Польщі нема иншої славянської меншості крім російської (!) і не повинно бути инших шкіл, крім російських з „общерусским языком“ викладу. Існує єдиний російський народ з ріжними місцевими

назвами (!) Ми мусимо складати з ним одну неподільну масу. Ріжні сепаратисти прагнуть його обезсилити, і нашим обов'язком є, не вагаючись ні на які обставини і перешкоди, боротися з їхніми змаганнями завжди і всюди“.

Зїзд зустрів цю промову оплесками і цим сам себе проречисто скваліфікував.

Гадасмо, що в російських газетах цей характеристичний „діялог“ промовців не буде зазначений з належною безсторонністю і тому докладніше доводимо його до відома нашого суспільства як інцидент, в якому мало ногого, але багачко навчаючого.

Російський зїзд протягнеться чотири дні і може нашому кореспондентові ще доведеться вернутися до нього.

О. Па-ський.

відповідальними робітниками і вчителами (студентами вищих шкіл). Особливо відзначаються неграмотністю вулгари, це явище загальне для цілого ряду вищих шкіл. До чого це неграмотність доводить, видно з того, що кореспондент наводить ось таку відповідь вчителів на питання: „Що таке СРСР?“ — „Партія есерів.“ До палких негудів, виявлених „чистою“, кореспондент зачисляє розкладовий вплив на комуністів мішансько-немішанського осередку, з яким вони стикаються, особливо „мішанської“ родинної обстановки, акції нерівномірної чодіа праці між членами партійних „чечок“, в наслідок чого одні закладо перетяжені працею, а другі валандаються без роботи.

Та не вважаючи на всі ті хороби, автор допису вважає, що „на загал організація є все таки здоровою“.

Якщо жими образами того „здоровля“ партійної організації, крім наведених вище цифр про виключених і покараних членів партії, був загально відомий процес Димовських „комуністів“ і багату ріжних інших процесів, які свідчать про те, що політична неграмотність партійної маси, це ще найменша біда, а найбільша біда в тому, що ця маса в дуже великій часті складається зі злочинного елемента та елементу льокайського, який крутиться в комуністичній партії, як вон у багні.

„Поліційна демократія“.

Промова посла Б. Изюмського на пленумі союзу 6. березня 1925 р. при обговоренні звіту Адміністративної Комісії про адміністративні кари.

Високий Союзе! Один з відомих професорів московського університету, котрий, утікаючи з Радянської Росії, перебував деякий час у Польщі, так висловив своє враження про польські влади: „Кожний урядовець перед покладженням справи старався зробити претензії якунебудь несприємність“. До того мусу додати, що той професор ціле своє життя боровся за незалежність Польщі. Другий російський емігрант, знаменитий правник, висловив ту саму думку у такій короткій характеристиці пануючого в польській державі ладу — „поліційна демократія“. (Гольценвейзер, Арх. Рус. рев. т. ХП).

Внески, якими займається Адміністративна Комісія, підтверджують слушність тих спостережень. Навіть у нас, панове, відкрились очі на занадто велику добайливість органів адміністрації.

Зокрема на українських землях можна зауважити в останні часи збільшення діяльності державної поліції в напрямку масового складання протоколів за миме порушення ріжного роду дрібних наказів місцевої влади. Кількість тих протоколів набірає таких розмірів, що під їх тягарем місцева селянство починає стогнати. Селянство і так платить ріжні безмірні податки, при накладанню яких податкова влада не зберігає будь-яких ознак правопорядку. Але українська людинність, залагодивши податкові справи і будучи переконана, що на якийсь час вона буде звільнена від податків, несподівано підпадає новим тягарем на користь держави, непередбаченим ніким законом, а то під видом кар за дрібні порушення адміністративних приписів. Як з „рогу обидливості“ сипляться кари на українську людинність. Здається, селянин одного кроку не може ступити, щоб зате не покарано його.

Подам кілька прикладів. Не виставлено на хаті таблиці зі своїм прізвищем — є вже кара. Виставлено, але не написано на білому глі червоними буквами — знову кара протокол. Задішено на хвилю коня — поліціант враз побачить це і складе протокол. Вибігла собака, що вірвалася з ланцюга або теж спокійно ходять собі на подвір'ю, не маючи оцінки — ка-

Яскраві надружтття шкільного інспектора Здека у Скалаті на тлі шкільного плебісциту.

нижше наведений офіційний документ, який виїшов з канцелярії Повітової Шкільної Ради у Скалаті за підписом її голови.

варту навести його в цілості і в оригіналі:

R. Sz. P. w. Skali. L. 803.
W Skalacie, 12. marca 1925.

Do

Wszystkich Zarządów szkół w powiecie.

W związku z ustawą językową komunikuję się: Dotyczy do tutejszej wiadomości, iż po wiaści kręca się różni agitatorowie i terorem zmuszają ludność do żądania u wójtów legalizacji podpisów na deklaracjach w sprawie wprowadzenia do szkół języka ruskiego jako wykładowego.

Również zmuszają wójtów do legalizacji podpisów, mimo iż deklaracje są już podpisane i wypełnione pokatnie a nie w kancelarii gminnej. Wiadomo tu, iż przy agitacjach posługują się owe indywidualnie między innymi argumentem, iż w razie nie poddania się rozkazom agitatorów w szkołach zostanie zniesiona nauka języka ruskiego, na karb szkoły kładzie się zarzut, że dziecko raskie nie umie ruskiej modlitwy mimo, iż w każdej szkole zabezpieczona nauka religii gr. kat. lepiej, aniżeli rzym. kat.

Wreszcie ostrze agitacji zwraca się przeciw nauczycielstwu polskiemu i lokalnym paucydziałom ruskim. Do pomocy wzywa się rozmaitych pism i druków oraz artykułów rebuszych napisał na paucydziałowo i, w. kłamiwego artykułu w „Dziś“ z napiską na paucydziałko, Raccyńska w Starym Skalacie (w sprawie której) wkraczała już Prokuratura Państwa).

Niniejszym przestrzegam się rodziców działających w szkołach, iż przed niegodziwymi, Rada szkolna Powiatowa zapowiedziała iż na podstawie obowiązujących ustaw język raski w szkołach z językiem wykładowym polskim dla ludności narodowocіlowo mieszanej nie zostanie uznany jako przedmiot nauczania, a nawet jak dotąd w wielu szkołach uczęć się będzie od klasy 2-giej. Przeciwnie wprowadzono w szkołach tutejszych przed wyjęciem ustawy językowej i żaden artykuł ustawy nie kasuje zarządzeń dotychczasowych.

Zaznaczam się przy tem, iż naciski i nominacja sil nauczycielskich i paucydziałów nie ma żadnego związku z ustawą i mieć nie będzie, jak dotąd w szkołach z j. nauczania ruskim będą uczyć paucydziałe i drugie narodowocіlowe, tak samo w szkołach z językiem wykładowym polskim. Podkreślam się, iż w szkołach z językiem nauczania niepoliskim nauka historii polskiej i rzeczy polskich (o Polsce wprost) ma być udzielana w języku paucydziałowym.

ра готова. Годус господар для якоїбудь потреби своїх поросат у синах — зауважив це носій польської культури — поліціант — і вже господар мусить заплатити грошеву кару, вишу від вартости самих поросат. Тримання гною на подвір'ї хлібороба кваліфікується, як невиконання санітарних приписів і творить невичерпане джерело для наложення кар. Можна до безконечности наводити приклади поліційних помислів щодо накладання на людинність ріжних адміністративних кар. Але досить вже згадати, безмежна людська здібність до винаходу взагалі не має границь, а здібність поліції — в справі розмножування протоколів пояснюється ще й тим, що кількістю зложених протоколів міряють ступінь ревності і справності поліціанта. Діло йде тут про кусник хліба для поліціанта; бо були й такі розпорядження місцевої влади, які означували число протоколів, які має зробити кожний поліціант що місяця.

Але не тільки в кількості протоколів лежить лихо. Бачимо в цій повені кар ще й абсолютне безладдя, бо частина протоколів подложується шляхом адміністративних розпоряджень карними референтами при повітових староствах, котрі видають присуди без допиту свідків і самого обвинуваченого; другі-ж протоколи надси-

лаються до мирових судів. Але

трудно сказати, що для громадянина краще, бо мирові судді теж без докладного розгляду справи заочно накладують кари, часто до-сить високі. А про ті присуди покараний громадянин довідується вже по уплаті довгого часу, коли

минути всякі речинці для зложення рекурсу. Не гадаю вже про те, що звичайно судові присуди падаються у польській мові, незрозумілій для українського населення.

Ця нічя не окреслена сваволя і хаотичність в накладанню адміністративних кар головним чином має місце на теренах українських земель через те, що там кожного мешканця вже з того титулу, що він Українець, уважають ворогом держави. І це творить той психологічний ґрунт, котрий приводить до того, що адміністративні кари найбільш прикладають до українського народу. Місцева влада переконана, що така її поведінка якраз відповідає загально-державній політиці польських урядів у відношенню до українського народу. І коли польські партії надають потрібним виступити проти надмірности адміністративних кар накладаних на польську людинність, то тим більше мусимо зробити це ми в обороні пригніченого українського народу.

Щкільний закон з 31. липня м. р. і виконавчий розпорядок з 6. січня ц. р. стоять на становищі, що вчителі без огляду на національність повинні стояти здалека від шлої акції зголошування шкільних декларацій. Згадавши шкільний розпорядок іде в п'ям напрямку так далеко, що заборонає вивішувати оповістки про зголошування шк. декларацій в помещанню школи (§ 9, уст. 4).

Тимчасом шкільний інспектор Здек наказує управителям школи оголосити його обіжник батькам шкільної дітвори і таким робом перетворює народних учителів в агітаторів. Плоди того обіжника не дали довго ждати себе. Директор нар. школи в Скалаті Вирозумські 16. березня заповів у школі дітям, що їх видалять зі школи, як що їх батьки відважаться підписати декларацію з домаганням української мови навчання.

Інспектор Здек кидає громи на „Діло“, яке виступило проти незаконних надружтть учительн Рачинської у Ст. Скалаті, і згори називає дотичну статтю „бредливою“ та „напастю“, хоча урядове слідство ще не переведелене й не закінчене. Таким робом п. Здек забуває про свою позицію шкільного інспектора

То оглядає сія в селі уникнення перорозуму.

Co do akcji posługującej się fałszem nadmienienia się iż tą drogą nie zdobywa się praw.

Wszyscyeli porządku ściegać się będzie wadliwie praw.

P. P. Kierownicy szkół podadza niniejsze ogłoszenie do Zarządów gmin i do władności rodziców młodzieży.

Przewodniczący W. Zdek.

Але шкільний інспектор Здек є мистцем не тільки в писаних епиграмах, але й у вчинках. Громадянин с. Новосілки скалатської внесли 14. цм. під проводом загальношкільного грім. Івана Хруща 85 деклараций на руки інсп. Здека. Інспектор відмовив прийняти їх і заявив, що кожний батько дитини має принести декларацію особисто. У цій справі інтерв'ював у шкільного інспектора д-р Арсен Тригубчак. Інсп. Здек нахилює на нього, кажучи, що шкільні декларації не мають ніякого значення, бо „стан посідання буде такий самий, як досі“. Він рішуче заявив, що кожний батько, що підписав декларацію, мусить явитися у нього особисто, бо він, інсп. Здек, спершу списуватиме з кожного протокол, щоб переконатися, чи батько дитини не стоїть під впливом українських агітаторів!

Не дивлячись, що бачучи таку політику повітового шк. інспектора, наказні війти („ржондоні комісарі“) громад. Кризе й Познанка (Скалатщина) відмовили ствердження (істинности) підписів на шк. декларацій.

З приводу поведінки інсп. Здека у всій Скалатщині панує серед українського громадянства величезне огірчення і обурення. У цій справі шми днями буде внесена у сойм окрема інтерпелляція.

З концертової сали.

Два Шевченківські концерти.

Традиційні концерти, улаштувані для задоволення п'яноти забутогого Т. Шевченка, амальнісіа згодом у культ. музики, співа й ретозики, та саме а той причині дають пошів до дотих помислів на адресу владарів і виконавців.

Мало на думі „Народний Концерт“, уладжений білєю „Проміт“ і читальнею, який відбувся у Львові 17-го ц. м. при співацях загального просвітського хору у Львові під дрігентурою п. І. Гриневича, та наших косячих солістів. По мій спільно „Заповіт“, який публіка вислухала стотки, та після п'якої, дуже гарно обдуманої й перелітаної „Пісні про І. Шевченка“ промови п. В. Целевича, наступили музичні та хороні продукти. На попередньому концерті оком хор читали „Проміт“ на Жовківській передмістії не виступила жадна читальня з окремим точком. Може й добре поно сталося, бо зате всі львівські та підляські читальні віддавалися крашій силі до збірного хору, через що такий хор м'г замішувати своєю силою та виконанням поодиноких точків. Що правда до такого принагідного хору, який абірається раз або два рази в рік для збірної продукції не можна ставитися з великими вимогами на всякий випадок те, що він зумів вивести на останньому концерті а найкращий доказом, що при дашій систематичній підготові він зможе випроводжувати і довші та під музичним оглядом більше обдумані твори. Особливо гарно було виконані народні пісні а найбільше піснораз під характер хору. Слід на бути і добра підготовка, і гарна інтерпретація, при чім звернено ає слід увагу на динаміку, темпа і т. д. Також і інші пісні як „Заповіт“, та „Чи ми зайдемося знову“ були виконані бездоганно. Розуміється, що на велике позачаля заслуговують у тім випадку дрігента поодинокі читальні збора головачок п. І. Гриневичий, як головний дрігмент, що з великим нахилом праці та старань зумів так гарно підготувати хори. Добре було бати шмом хором частішу нагоду наступати правдою.

Дашій точці програми читали теж зосім задоволено. Відомий наш баритон п. Мартиняк співав програму сольных пісн, а саме: „Ой Дніпро мій Дніпро“ та „В провалля розпачу“, та чудово спосіо грию на скрипці п. С. Палакча. В обох випадках нагороджено солістів сердечними оплесками. Особливож задоволеною точком концерту була збірна декларация дівчаток в українських строях, що віддавалися Б. Лепетого: „В Тарасові роки“. Тут величезна заслуга п. М. Малицького, що завадала собі стільки праці над талановитою патріотичною дівчаткою.

Впорядки цього концерту, як звичайно, мали чимало заходів. Раз назначений концерт на 8. цм. не відбувся, а відложення на будній день концерту, не міг зібрати стільки людей, скільки можна було надіятися на неділю. А проте дуже прикро вразило, що не тільки вихід читальні не явився на концерт, але й згодовеного В. Палакча „Проміт“ не явилось було нікого крім голови й одного члена читальні. Так само не було представників „Львівського Бояка“ та „Мла. Тов. ім. М. Лисевського“. — Другий Шевченківський концерт, який зосадує мене до деяких замислів, де несподівано улаштуваний молодий український гімназіст в середу 18-го ц. м. Дітям школи старався теж і бачив виконав-

